MEZŐBERÉNY-BÉLMEGYER KISTÉRSÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLA,
ALAPFOKÚ ZENE- ÉS MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY,
KOLLÉGIUM ÉS PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT
5650 Mezőberény, Petőfi S. út 17-19.
Tel.: 66/515-573 Fax: 66/515-570 E-mail: kistersegi.iskola@mezobereny.hu
Honlap: http://mbkai.mezobereny.hu
OM azonosító: 200608

TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0001

Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése Mezőberény és mikrotérségének nevelési – oktatási intézményeiben című projekt

Mezőberény – Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola

intézményegysége

5650 Mezőberény, Luther tér 1.

Zöld szív környezeti iskolai program „Élhető életért”

Készítette:

Mezeiné Szegedi Erzsébet

Valentinyi Mária

Tartalom

1. Az intézmény bemutatása
   1.1. Az intézmény tagintézményei, intézményegységei, tagozatai
2. Pedagógiai alapelveink
3. Az innovációt kidolgozó fejlesztők bemutatása
4. A témaválasztás indokolása
5. Célok a környezeti nevelés területén
6. Feladatok a környezeti nevelés területén
7. Tanulásszervezési és tartalmi keretetek
8. „ Élhető életért ” innováció
   8.1.„ Élhető életért ” című innováció célja
   8.2. Az innováció közvetlen célja
   8.3. Érintett korosztály
   8.4. Az innováció megvalósításához javasolt időkeret
9. Innováció-terv
10. Az innováció tartalmi leírása
   10.1. Témanapok – 1-2-3. évfolyam
   10.2. Témahét – 3. évfolyam
   10.3. Három hetet meghaladó projekt – 4. évfolyam
11. Tanórán kívüli lehetőségek a környezeti nevelés területén
12. Várható eredmények
13. Ajánlás az innováció alkalmazására
14. Felhasznált irodalom felsorolása

1. Az intézmény bemutatása

Intézményünk, a Mezőberény – Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola, Alapfokú Zene- és Művészetoktatási Intézmény, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat 2005. augusztus 31-vel jött létre a mezőberényi 1. Sz. Általános Iskola, az Orlai Petrics Soma Általános Iskola, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat, az Alapfokú Zene- és Művészetoktatási Iskola, valamint a bélmegyeri Általános Iskola jogutódjaként. Az általános iskola kistérségi feladatokat is ellát Bélmegyer településsel együtt. Jelenleg a székhelyen és hét feladat-ellátási helyen látja el feladatait.

Iskolánk feladata az általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás, a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, korszerű ismereteinek, képességének kialakítása és bővítése, a sajátos nevelési igényű, tanulásban és értelmi akadályozott tanulók nevelése-oktatása, a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók kollégiumi ellátása, az alapfokú művészeti nevelés keretében zene-, valamint képző- és iparművészeti oktatás, illetve pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása. Segítjük az integráción keresztül az inkluzív iskola modelljének megteremtését, vagyis egy olyan befogadó iskola létrehozását, amely képes a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek kielégítésére. A szegregáltan tanulók részére - akik a Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság szakvéleményével rendelkeznek, mely szerint nem integrálhatók - a legmagasabb szintű képzést és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges ismeretek átadását tartjuk a legfontosabb feladatnak. A legmagasabb szintű képzést és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges ismeretek átadását tartjuk a legfontosabb feladatunknak. Iskolánk nyolc éve indította a német nemzetiségi nyelvoktatást, ezen kívül emelt szintű testnevelést és idegen nyelvet tanuló osztályaink vannak, valamint kiemelt hangsúlyt kap az iskolánkban a tehetséggondozás és felzárkóztatás. Intézményünk az elsők között volt, amely felvállalta az integrált oktatást, ezzel együtt gondoskodott a megfelelően képzett szakemberekről is. A jelenlegi speciális tagozat gyermeklétszáma így, felmenő rendszerben fokozatosan csökken, a tanulásban akadályozott tanulók integrált keretek között a normál tagozaton tanulnak.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások, szakkörök, versenyek, vetélkedők, iskolai sportkörök, hagyományőrző tevékenységek, tanulmányi kirándulások, erdei iskola,

iskolai könyvtár, hit- és vallásoktatás keretében biztosítjuk a tanulók számára a délutáni, hétvégi szabadidő tartalmas, értékes eltöltését.

Több mint három év telt el azóta, hogy Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete és Bélmegyer Község Önkormányzati Képviselő-testülete létrehozta a Mezőberény – Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola, Alapfokú Zene- és Művészetoktatási Intézmény, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat többcélú, közös igazgatású közoktatási intézményét kistérségi intézményfenntartó társulásban.

1.1. Az intézmény általános iskolai intézményegységei, tagintézményei, tagozatai

Mezőberényben két általános iskolai intézményegység működik alsó- és felső tagozattal, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók (nem integrálható tanulókról lévén szó, akik tanulásban-, illetve az értelmileg akadályozottak) általános iskolai tagozata egy összevont csoporttal. Bélmegyeren 8 évfolyamos általános iskolai tagintézményben tanulnak diákjaik. Az iskolákban integrált nevelés-oktatás folyik, amelynek célja a tanulók felzárkóztatása, az esélyegyenlőség biztosítása.

Indítunk német nemzetiségi nyelvet tanuló osztályt, ahol gyermekeink a német nyelvvel, a kisebbség életével, hagyományaival ismerkednek.
A német nemzetiségi osztály kivételével az idegen nyelv oktatása 3. évfolyamtól indul.
Indítunk emelt szintű testnevelést tanuló osztályt, melynek elsődleges célja, hogy egészséges, mozgásszerető, fizikálisan is erős fiatalok kerüljenek ki az iskolából.

Intézményünkben tehetséggondozó program is működik, melybe 4. osztály végén, mérés alapján lehet bekerülni. A program célja a gyerekek intellektuális képességének feltárása, fejlesztése.
A számítástechnikát 4. évfolyamtól oktatjuk tanulóinknak.
Tehetséges tanulóinknak különböző szakköröket indítunk, igény szerint.
Napközi otthont és tanulószobát biztosítunk a délutáni felkészüléshez.

A mindennapos testmozgást a testnevelés órák és a délutáni sportkörök biztosítják. A sportágak közül az atlétika, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda alapjait sajátíthatják el érdeklődő tanulóink.

A sportolási lehetőség tornatermeikben, bitumenes pályáikon biztosított.

Konyha, műhely szolgálják a tanulók mindennapi életre nevelését.

Több ezer kötetes könyvtár és Internet várja az olvasni vágyókat, a tanulmányi versenyekre készülőket. Négy informatikai szaktantermük működik, melyből kettőben az eszközeik már cserére szorulnak.

2. Pedagógiai alapelveink

Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességének kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Segíteni kívánjuk az integráción keresztül az inkluzív iskola modelljének megteremtését, vagyis egy olyan befogadó iskola létrehozását, amely képes a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek kielégítésére, a valódi esélyegyenlőség megteremtését. A legmagasabb szintű képzést és a társadalmi beilleszkedéshez szükséges ismeretek átadását tartjuk a legfontosabb feladatnak.

Ezek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munkával tanulóink alapkészségeit fejlesztjük, és számukra a korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alapműveltséget nyújtunk,
- az iskola olyan - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó - ismereteket közöl, amelyek megalapozzák tanulóink műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat a szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a tudásnak, a szorgalomnak és a munkának becsülete legyen,
- segítjük diákjainkat a reális énkép kialakításában, önmaguk értékeinek, helyzetének felismerésében, hogy tudják észrevenni és értékelni a jót, megelőzni és felismerni a rosszat,
- törekszünk a humánumra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,

- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak a kialakítására,
- megismertetjük tanulóinkat nemzeti kultúránk és történelmük fontosabb eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén erősítsük a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet,
- fontosnak tartjuk a másság elfogadását, annak tudatosítását, hogy az egyének különböző tulajdonságokkal rendelkeznek, de minden ember egyformán értékes, ezért a nevelés-oktatás minden területén az egyéni szükségletek kielégítésére törekszünk.

A legfontosabbnak a nevelő-oktató munka színvonalának emelését tartjuk:

- alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése,
- a kooperatív technikák alkalmazásának elterjesztése,
- viselkedés és beszédkultúra fejlesztése,
- önművelődés igényének a kialakítása, önismeret fejlesztése,
- az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadása, az értékmegőrzés formáinak megismertetése,
- esztétikai érzékenység, fogékonyság alakítása,
- edzettség javítása,
- stb.

Kiemelten kezeljük:

- az esélyegyenlőségi akcióterv megvalósítását osztályátszervezéssel, hátránykompenzációs foglalkozások szervezésével egyéni fejlesztési terv alapján,
- az inkluzív szemlélet erősítését, az integrációs lehetőségek együttműködésen alapuló hatékony alkalmazását gyógypedagógusokkal,
- a Minőségirányítási Program működtetését, az intézményi önértékelést, a pedagógusértékelést.

Mindezeket a működő szakmai munkaközösségekkel és minőségirányítási csoporttal, azok együttműködésével tudjuk megvalósítani. Munkaközösségeink:

- 1-2. osztályos,
- 3-4. osztályos,
- társadalomtudományi és művészetek,
- természettudományi és környezetvédelmi,
- idegen nyelvi,
- nevelési-osztályfőnöki,
- fejlesztő
- testnevelés.

Az adott szakmai-pedagógiai területen erőteljesen támaszkodhat a vezetés a jól működő munkaközösségekre.

MEZŐBERÉNY-BÉLMEGYER KISTÉRSÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLA,
ALAPFOKÚ ZENE- ÉS MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY,
KOLLÉGIUM ÉS PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT
5650 Mezőberény, Petőfi S. út 17-19.
Tel.: 66/515-573 Fax: 66/515-570 E-mail: kistersegi.iskola@mezobereny.hu
Honlap: http://mbkai.mezobereny.hu
OM azonosító: 200608

TÁMOP 3.1.4-08/2 -2008-0001 „Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése Mezőberény és mikrotérségének nevelési - oktatási intézményeiben”
Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete
5650 Mezőberény, Kossuth tér 1.
Telefon: 36-66-515-500 Telefax: 36-66-515-503

3. Az innovációt kidolgozó fejlesztők bemutatása

Mezeiné Szegedi Erzsébet

1985-ben az Eötvös József Tanítóképző Főiskolán (Baja) tanítói, 1989-ben a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán (Szeged) nevelőtanári diplomát szerzett.

Elsődleges feladatának tartja a gyerekek környezeti nevelését, felelős, környezettudatos viselkedésük fejlesztését.

1985-től a Mezőberényi 1. Sz. Általános Iskola Csárdaszállási Tagozatán tanított osztott és osztatlan osztályokban. Céljaik elérése érdekében a sok séta, kirándulás, közvetlen tapasztalatokon alapuló játékos ismeretszerzés, szenzitív játékok, élményadó túrák mellett erdei iskolába jártak, hogy a gyerekek megismerhessék és megszeressék az őket körülvevő világot. Nyári táborokban az ország különböző tájait ismertették meg a gyerekekkel.

1997-től a mezőberényi Orlai Petrics Soma Általános Iskola, 2005-től az iskola jogutódjaként működő Mezőberény - Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola pedagógusa. Továbbra is igyekszik a gyerekek szemét felnyitni és a környezetbarát értékrendet kihangsúlyozni. Vallja, hogy a jövő sorsa az egyéni cselekvésben rejlik és a gyerekek világába mindezt szinte játékként lehet belelopni. Erdei iskolai programokkal, jeles napok megismertetésével, évszak-napok programjával, civil szervezetekkel való együttműködéssel, különböző pályázatokon, versenyeken való részvétellel igyekszik munkaközösségük a tanulók környezeti nevelését, felelős, környezettudatos viselkedését fejleszteni.

Örömmel segítet olyan szervezetet, ami teret ad a pozitív gondolkodás megosztására és terjesztésére és segít a jövő generáció hitét szilárd alapokra építeni. A legjobb minta mindig is a személyes példamutatás marad. Ezért szabadidejében nem csupán kirándul és természetet jár családjával és tanítványaival, hanem szívesen nyújt segítséget a környezeti neveléshez kapcsolódó módszertani feladatokban.

Nagy kihívásnak és lehetőségnek tekinti az alsó tagozatos környezeti nevelés innovációjának kidolgozását.

Valentinyi Mária

1987-ben szerzett tanítói diplomát a debreceni Tanítóképző Főiskolán. Ettől az évtől kezdve a mezőberényi 1. Sz. Általános Iskola, majd 2005-től jogutódja, a Mezőberény-Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola dolgozója.

Kedvenc szabadidős tevékenysége a kirándulás, természetjárás. Kezdő pedagógusként többször vett részt nyári táborozásokon, az elmúlt esztendők alatt rendszeresen szervezett többnapos osztálykirándulásokat elsősorban a hegyvidéki területekre. Az utóbbi években közelebbi kiránduló helyeket keres fel tanítványaival. Gyalogtúrák, kerékpártúrák alkalmával igyekszik az életmódformálást, a helyi természeti értékek felismerését elősegíteni.

A leghatékonyabb pedagógiai módszerrel, a személyes példaadással törekszik kialakítani illetve erősíteni a gyerekek környezetbarát szemléletért. A vidéki gyerekek a természet közelségében élnek, ilyen módon sok tapasztalat birtokában vannak. Ugyanakkor az emberi civilizáció káros hatásait is természetesként élik meg, és itt kell hangsúlyozni a környezeti nevelés fontosságát.

Fontos pedagógiai feladatnak tekinti egy következetesen felépített, konstruktív módon elkészített program gyakorlati bevezetését. Azt remélve, hogy olyan személyiségjegyek alakulnak ki a gyerekekben, amelyekre építve egy tudatosan cselekvő, megfontolt felnőtt emberré válhatnak.

A jövőbe tekintve elkerülhetetlen a fenntartható fejlődés biztosítása. Ez nagy kihívásnak tekinthető, és csak közös összefogással elérhető. A pedagógusoknak óriási a felelőssége abban, hogy minden ismeretüket, módszertani tudásukat latba vessék az ügy érdekében, azt remélve, hogy társadalmi szinten megtörténik a felismerés, kialakul a változtatás igénye és megtörténik a változás.

4. A témaválasztás indokolása

Az iskola hitvallása, céljai a környezeti- és egészségnevelésben

A környezet és az egészség egymástól elválaszthatatlan fogalmak. A természet és környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza saját szervezete működésére. Az ismereti háttér átadása mellett az környezeti- és egészségnevelés főként személyiségfejlesztő feladat az értékrendszer és magatartás fejlesztésén keresztül.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, programjainkkal fejleszteni kívánjuk a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is.

5. Célok a környezeti nevelés területén

Általános célok:

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.
- A Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés.
- A bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése.
- A testi-lelki egészség megőrzése.

Pedagógiai célok:

Az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása során az alábbiakra törekszünk:

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- rendszerszemléletre nevelés,
- holisztikus szemléletmód kialakítása,
- fenntarthatóságra nevelés,
- a környezetetika hatékony fejlesztése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia kialakítása,
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése,
- helyzetfelismerés, ok–okozati összefüggések megláttatása,
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség kialakítása,
- globális összefüggések megértése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása,

- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát,
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás,
- a családi életre nevelés fejlesztése,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése.

Konkrét célok:

- Természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése.
- Helyi értékek és problémák feltérképezése, helyi célok megfogalmazása (pl. fásítási akcióban részvétel, faültetés, madárvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, iskolai büfé zöldítése, energiatakarékosság, stb.).
- Lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai).
- Hagyományok védelme, azonosságtudat fejlesztése: család – iskola – település – nemzet szinteken.
- A szülőkkel, az iskola életének résztvevőivel, a környezetünkben élőkkel a kommunikáció fejlesztése.
- A gyermekekben hajlandóságot ébreszteni az aktív részvételre, kialakítani a tenni akarást a problémák megoldására, kifejleszteni az eredményes konfliktuskezelés cselekvő képességét, aktivitást és jó együttműködést.
- Érzékennyé tenni a gyerekeket a harmonikus környezet szépségének befogadására, élvezetére.
- Megvalósítani a helyes döntések meghozatalához szükséges ismeretek átadását, a magatartások, viszonyulások, értékrend, pozitív jövőkép és környezeti etika kialakulásához nélkülözhetetlen élményhelyzetek biztosítását.
- Lehetővé tenni a problémák, jelenségek sokoldalú megközelítésének, látásmódjának kialakítását.
- Felkészíteni a gyerekeket, ha lehetőségük van választani, dönteni akkor a környezetkímélő termékeket, technológiákat részesítsék előnyben. Kialakítani a

- gyerekekben a károsodásokat megelőző gondolkodást, megismertetni a gyerekekkel a takarékos és mértékletes életvitel lehetőségeit.
- A környezeti nevelés beépítése a természettudományokon kívüli tantárgyakba, amely lehetővé teszi, hogy az összetett és bonyolult környezeti jelenségeket, folyamatokat könnyebben megértsék több tudomány eredményeinek felhasználásával, sokoldalú megközelítéssel.
- Valóságos természeti és humán környezet megtapasztalását biztosító programok szervezése: erdei iskola, jeles napok megünneplése, stb.
- A tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezzenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, testi-lelki egészséges életvitelhez.
- Egészséges életmód, életszemlélet, magatartás kialakítása.
- A mindennapi testedzés megvalósítása.
- A gyermekek környezetóvó, egészségvédő és javító tevékenységének szervezésekor bekapcsolódás különböző szervezetek, az önkormányzat munkájába.
- Az iskolai környezet még barátságosabbá, tisztábbá, otthonosabbá tétele.
- A növényápolási munkák folyamatosabbá tétele.
- További pályázatokon való részvétel, amely anyagi forrásainkat kibővíti.

6. Feladatok a környezeti nevelés területén

- Megalapozzuk a tanulókban a környezettudatos magatartást, elősegítjük az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer, a környezetért felelős életvitel kialakítását.
- Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezetmegóváshoz szükséges képességeket és készségeket, amelyek a környezet zavartalan működését elősegítik.
- A tanulók életkorának megfelelő szinten, tanórán és tanórán kívüli tevékenységek keretében foglakozunk a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
  - a környezet fogalmával,
  - a földi rendszer egységével,
  - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
  - a környezetvédelem lehetőségeivel,
  - lakóhelyünk természeti értékeivel,
  - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival.
  - A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében nagy hangsúlyt fektetünk a tanuláshoz nélkülözhetetlen funkciók fejlesztésére, hangsúlyozzuk a közvetlen érzéki tapasztalást, a tárgyi cselekvéses megismerést. Továbbfejlesztjük a megismerési módszereket, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzeteket, ismereteket, elsajátított tanulási szokásokat.

7. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Az iskolai élet minden területének van csatlakozási pontja a környezeti- és egészségneveléssel, ezért a környezeti- és egészségnevelés minden tanórán és tanórán kívül is feladatunk. Minden téren törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet és benne az embert.

A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozzuk, hogy lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Ezért arra törekszünk, hogy a választott programok:

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit,
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés, stb.),
- rendszerezzék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket,
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre,
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást,
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás, stb.),
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására,
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat,
- neveljenek a hagyományok tiszteletére,
- tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része.

8. „Élhető életért” innováció

8.1. „Élhető életért” című innováció célja

Az innovációban kidolgozott témanap, témahét, projekt a gyerekek nevelésének, személyiségfejlesztésének komplex, hatékony eszköze. Innovációnk tartalma összetett, komplex, a mindennapi életből, a környezetvédelem, környezeti nevelés területéről származik.

Lényege, hogy az elméleti ismeretek meghallgatása, azok megtanulása mellett a tanulók a szükséges ismereteket maguk tárják fel, osszák meg egymással. A folyamatban mindenki a saját képessége, adottsága szerint vegyen részt.

Fogalmazódjék meg a tanulókban, hogy közösen kell tennünk a jövőnkért, ha azt akarjuk, hogy a következő generációknak is élhető élete legyen, melyet nagyban segít a „Zöld szív” mozgalom céljaival való azonosulás is.

8.2. Az innováció közvetlen célja

- a tanulók szociális képességeinek fejlesztése (tolerancia, együttműködés, szabályok betartása),
- a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességek fejlesztése (pl. problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás),
- értékelés, önértékelés fejlesztése,
- önálló ismeretek megszerzés képesség fejlesztése,
- fogalmazási készség fejlesztése,
- kritikus gondolkodásra nevelés,
- adatok lejegyzése, grafikus ábrázolása, elemzése,
- tanulói tevékenység tervezés, szervezés fejlesztése,
- az összegyűjtött ismereteket rendszerező képesség fejlesztése,
- az összefüggések felismerésére irányuló gondolkodás fejlesztése,
- kommunikációs készségek fejlesztése,

- felelősség, önálló döntéshozatal fejlesztése,
- önálló egyéni szemlélet kialakulása,
- szövegértés,
- tanulás, mint örömteli tevékenység,
- az élőlények életében betöltött szerepének tudatosítása,
- a környezettudatos magatartás és életvitel fejlesztése,
- a vízkészletünk megóvására nevelés.
- tudatosuljon a tanulókban, hogy a földi élet egyik lételeme a víz,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- globális összefüggések megértése

8.3. Érintett korosztály

1-4. évfolyamos osztályok

8.4. Az innováció megvalósításához javasolt időkeret

1. évfolyam: 3 X 1 témanap

2. évfolyam: 3 X 1 témanap

3. évfolyam: 2 X 1 témanap + 1 témahét

4. évfolyam: 3 hetet meghaladó projekt

9. Innováció-terv

1. évfolyam	**Természetes környezet**	**Épített környezet**	**Társadalmi környezet**
Időpont	Április	Február	Október
Módszer	Témanap	Témanap	Témanap
Téma	Séta a természetben	Iskola és környéke	Család – otthon- rend
2. évfolyam	**Természetes környezet**	**Épített környezet**	**Társadalmi környezet**
Időpont	Április	Február	Október
Módszer	Témanap	Témanap	Témanap
Téma	Mező élővilága	Lakó és középületek	Család és az iskola
3. évfolyam	**Természetes környezet**	**Épített környezet**	**Társadalmi környezet**
Időpont	Október	Április	Február
Módszer	Témahét	Témanap	Témanap
Téma	Az erdő	Épületek és a természet	Lakóhelyünk – intézmények
4. évfolyam	**Természetes környezet**	**Épített környezet**	**Társadalmi környezet**
Időpont	Április	Április	Április
Módszer	Projekt	Projekt	Projekt
Téma	2. hét Lakóhelyünk – Természeti értékeink	3. hét Lakóhelyünk - Épített környezeti értékeink	1. hét Helyem a világban – Együttélés lakóhelyünkön

10. Az innováció tartalmi leírása

10.1. Témanapok kidolgozása

1. évfolyam

Séta a természetben	Iskola és környéke	Család – otthon - rend
Tervezés Útiterv készítés A séta szabályai Időjárás megfigyelése Élőlények megfigyelése Játék - Rablózsákmány - Vakséta Megbeszélés, rendszerezés Véleménynyilvánítás: - Mit találtál szépnek/csúnyának? - Emberi felelősség. Értékelés, önértékelés.	Témafelvetés – Fogalomtisztázás - Asszociáció:”környezet” - Képek csoportosítása: ”természetes-, épített környezet Séta az iskola környékén megfigyelési szempontok szerint Megbeszélés, rendszerezés Véleménynyilvánítás: - Mit találtál szépnek/csúnyának? - Emberi felelősség. Rajzkészítés:”Az iskolám környéke” Értékelés, önértékelés.	Az én családom, a te családod - Szóforgó: családbemutatás Beszélgető kör: - Az én otthonom… - Rend van a szobádban? - Fontos a rend körülöttünk? Rendrakás – csoportmunka: tárgyak rendezése Háztartási hulladék szelektálása Szelektív hulladékgyűjtés fontossága, környezettudatosság. Videofilm /Újrahasznosítható hulladék feldolgozása/ Értékelés, vállalás megfogalmazása

2. évfolyam

Mező élővilága	Lakó- és középületek	Család és az iskola
Tanulmányi séta a mezőn - Észlelés, első benyomások megfogalmazása Vizsgálódás – csoportfeladatok A) „Virágözön”- virágvizsgálat B) „Mezőnk állatai” – fürkészés, leltárkészítés C) „Talajvizsgálat” D) „Levelek ezerféle alakja” Beszámoló a tapasztalatokról Felhőles Kincskereső /szín, fény, illat, hang, tappancsoló/ Holisztikus szemlélet alakítása, biodiverzitás Térkép a mezőről Értékelés, önértékelés	Témafelvetés - Puzzle (lakó- és középületek képei) - Beszélgető kör: Miért épít az ember épületeket? Mitől függ, hogy milyen épületet építünk? Takarékosság, mértékletesség a háztartásban: - Mondatkirakó (Jó tanácsok) - Rólatok: önismereti játék Mennyire követed az előző szabályokat? -Vállalások megfogalmazása Közintézmény látogatása – Megfigyelés szempontok szerint: - Milyen az épület? - Milyen célt szolgál? Tapasztalatok megbeszélése, értékelés	Témafelvetés – Beszélgető kör - Hol töltöd a napjaid jó részét? - Mondatfolytatás: A család… Az iskola… Csoportosítás – szavak válogatása (iskola, család) Napirend – Szabályok megfogalmazása képek segítségével - Viselkedés - Környezettudatosság - Természetvédelem Szerepjáték: A témát érintően problémamegoldás, döntéshozatal Bemutatás Értékelés, önértékelés

3. évfolyam

Az erdő	**Építészet és a természet kapcsolata**	**Lakóhelyünk – intézmények**
Programja lásd **a témahét** kidolgozásánál	1.Motiváció – diavetítés (tájba illő épületek, tájépítészet…)Lakható a mi városunk? 2. Vita kezdeményezés szókártyák segítségével 3.Hogyan tehetnénk mi lakhatóbbá környezetünket? (kooperatív csoport – kerekasztal) Egy település makettjének elkészítése • Előkészületek • Megvalósítás • Összeillesztés 4. Összefoglalás, ellenőrzés és értékelés • Kiállítás • Lezárás	1. Csoportalakítás egy-egy intézmény feldarabolt képeiből. 2. Beszámoló a képek alapján csoportonként - számba veszik a település fontosabb intézményeit 3. Térképhasználat a.) Madártávlat Saját település térképének értelmezése b.)"Zummolás" Különböző nagyítású térképek összehasonlítása. 4. Város alapítása, névadása • A település fekvése, • nagysága, • lakóinak száma • névadás • címer/zászlókészítés 5.Ami nélkül nem működne a város….. Intézmények, szolgáltatások és tevékenységeik • fogalommagyarázat • feladataik • dolgozói 6. Tanulói prezentáció „"Így működünk" 7.Összefoglalás A csoportok kiállítják az eddig elkészült tárgyakat (zászló, címer,plakát), és közösen beszélgetnek ezzel kapcsolatos munkáikról.

10.2. Témahét – 3. évfolyam

Időpont	Téma	Tevékenység
1. nap	**A természet - természetjárás**	1. Beszélgető kör - A nap indítása Betűmozaik – TERMÉSZET – fogalom magyarázat 2. Rólatok – önismereti játék 3. Diavetítés - Motiváció: Wass Albert Mese az erdőről **http://www.youtube.com/watch?v=jfwP98j0Ek8** 2. Természetjárás - Ismeretterjesztő szövegek feldolgozása - kiscsoportokban a.) Útvonal – térkép b.) Tájékozódás c.) Fontosabb felszerelések, eszközök d.) Egészségügyi szabályok e.) Viselkedési szabályok 3. Tanulói előadások 4. Túrára fel! Váltóverseny nagycsoportokban a sportcsarnokban 5. A séta előkészítése • Csoportok beosztása • Megfigyelésre szánt terület körülhatárolása • Megfigyelési szempontok összeállítása • Szakkönyvek, folyóiratok tanulmányozása • A megfigyeléshez szükséges eszközök, felszerelések • előkészítése 6. Beszélgető kör - A nap zárása

2. nap	**Séta a Városi Ligetben**	1. Beszélgető kör 2. Jégtörő: Rólatok –önismereti játék (Körny. M.gy.28.o.alapján) Az erdő élővilága 3. Feladatlapok. megfigyelőlapok kiosztása, csoportonkénti megbeszélés Portya indítása: 1. csoport: Növényi részhez a megfelelő fa megkeresése 2. csoport: A lucfenyő és a hársfa levelének vizsgálata 3. csoport: Kéregminta és levéllenyomat készítése 4.csoport: Nyomolvasás 5. csoport: Sérülések keresése növényeken 4. Portya a Városi Ligetben 5. Tanulói beszámolók a ligetben 6. Számháború a ligetben 5. Beszélgető kör : - Véleménynyilvánítás a napról - Ma ezt láttam ….. - Ma ezt tanultam..

3. nap	**Fák, cserjék, növények**	1. Beszélgető kör - A nap indítása 2. Diavetítéses beszámolók az elmúlt napi kirándulásról a feladatlapoknak megfelelő szempontok alapján csoportonként. 3. Gárdonyi Géza: A fa élete – tanári felolvasás • A mű legfontosabb gondolatának lerajzolása 4. Képekből fák, cserjék választása – egyéni feladat • Véleménynyilvánítás, miért választottam 5. Fa, cserje jellemzése képről – kiscsoportban (10 melléknév gyűjtése, majd ezekből a szavakból versírás) • Vadgesztenye - Lucfenyő • Feketebodza - Közönséges boróka Tanuló felolvasások 6. A fa-cserje személyes adatai • Feladatlap segítségével jellemzik kiválasztott fájukat, cserjéjüket. – kiscsoportos munka • Tanulói prezentációk 7. Születéstől a felnőtté válásig – változások a fa-cserje életében és környezetében • Plakát,- poszter vagy tabló készítése kiscsoportban • Szerepjáték 8.Öreg kor – napjaink • Mik azok a jelek, amiből megállapítható, hogy a fa-cserje öreg? – felsorolás kiscsoportban 9. Elmélkedés a jövőről • Képzeletbeli riport a kiválasztott fájukkal-cserjéjükkel arról, hogy szerinte mi a hosszú élet titka. 10. Beszélgető kör – Véleménynyilvánítás

4. nap	**Állatok az erdőben**	1. Beszélgető kör - A nap indítása 2. Motiváció - Az erdő hangja http://www.youtube.com/watch?v=9_rNC0jqHXQ&feature=related 3. Erdő állatai – kiscsoportos munka Szövegfeldolgozás megfigyelési szempontok és egyéni tapasztalatok alapján • Rovarok • Madarak • Emlősök 4. Tanulói beszámolók feladatlap és az elkészített munka alapján 5. Manuális tevékenység • Origámi • Mozaik kép készítése • Természetkincseiből képkészítés • Állatok megformázása gyurmázás vagy agyagozás technikával 6. Az elkészült munkák bemutatása 7. Beszélgető kör – A nap értékelése, zárása

5. nap	**Az élőlények és a környezet kapcsolata**	1. Beszélgető kör – A nap indítása 2. Motiváció: Az erdő világából jöttem…….. A tölgyfa és lakói • Tölgyfa képe a táblán állatok képeivel. • A diákok megnevezik az állatokat. 3. Hogy hívják? • A gyerekek leírják az állatok nevét. 4. Hol lakik? • A diákok megnevezik az állatokat és a megfelelő helyre teszik az állatot a táblán. **5.** Csoportalakítás • A tanulók az állatok képei alapján csoportot alakítanak . 6. Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása feladatlap alapján. • Az állatok életfeltételei • Az emberek és az állatok kapcsolatai • A növények és az állatok egymásrautaltsága 7. Prezentáció 8. Mit eszik? – Állatétterem • A csoportok megbeszélik, hogy melyik állat mit eszik. • A tanulók kapcsolatot keresnek a táblán lévő többi állat között, amely a táplálkozáson alapul. • Táplálékl ánc felépítés a képek, termések segítségével. 9. Napfény - növény – állat • Környezetünk titkai mtk: 36-37. o • kiscsoportos munka • A feladat megbeszélése 10. Mit kapunk a fáktól, cserjéktől? • Előzetes feladat rajzainak megbeszélése – frontális munka 11. A háló – közös játék (növények, állatok képe, zsinór) 12. Záró beszélgetés 13. A hét értékelése: • Elkészült munkák kiállítása • Összegzés - rendszerezés

10.3. Három hetet meghaladó projekt – 4. évfolyam

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
	Az újfajta tanulási forma ismertetése	A projekt meghirdetése

1. hét

TÉMA: HELYEM A VILÁGBAN – EGYÜTTÉLÉS A LAKÓHELYÜNKÖN

Időpont	Téma	Tevékenység
1. nap	**Miből lesz a cserebogár?**	**1. Beszélgető kör** **2. Hangulatteremtés** **I**/a Vers (A tanító felolvassa Zelk Zoltán: Anya, apa hazajöttek) versét. I/b Álljon be a körbe… A gyermekek körben ülnek. A pedagógus állításokat olvas fel, amelyik gyerekre igaz az elhangzott állítás, az beül a kör közepére. **3. Új tartalom feldolgozása** Csoportalakítás: Minden gyermek húz egy kártyát, melyen különböző életkorú gyerekek-felnőttek képei láthatók. Azonos életkorú embereket húzók kerülnek egy csoportba. • „Projektigazolvány” kitöltése • Az ember fejlődési szakaszai - Ismeretterjesztő szöveg feldolgozása csoportonként a.) újszülött b.)csecsemőkor c.) kisgyermekkor

d.) gyermekkor

e.) serdülőkor

f.) ifjúkor

g.) felnőttkor

h.) időskor

- Csoportok prezentációja

4. Környezetünk titkai Tk. 4. o. 31/2-3.

5. Találd meg azt, aki…

- akit úgy hívnak, mint az anyukáját, vagy az apukáját.
- akinek van beceneve a családban.
- aki együtt lakik a nagyszüleivel.
- akinek nincs testvére.

6. Viselkedés? Kultúra? Viselkedéskultúra!

Játsszátok el az alábbi helyzeteket!

Találjatok ki mindegyikhez több változatot!

- **Felkészülés**

- Ismeretlen felnőttel először találkozol a lépcsőházban.
- Telefonon felhívod a mentőket, és bejelentesz egy utcai balesetet.
- Belépsz a tanári szobába vagy az igazgatói irodába.
- Felveszed a telefont, és a szüleidet keresik.
- Zsúfolt autóbuszon utazol.
- Először mész el kézilabda mérkőzésre.
- Vonaton utazol egy kocsiban egy hasonló korú kislánnyal, mint te.
- Szüli- napi partin.

- **Bemutatás csoportonként**

7. Beszélgető kör – A nap értékelése, zárása

Időpont	Téma	Tevékenység
2. nap	**Sokfélék vagyunk**	**1. Beszélgetőkör – A nap indítása** **2. Evolúciós játék** **3. A földönkívüli** „Sokan kutatják, van-e élet a Földön kívül is, ám tudományos bizonyítékot eddig nem találtak rá. Van, aki hisz a földönkívüliek létezésében, és van, aki nem. Mi most mégis egy ilyen lényről szóló mesét fogunk játszani, és ha számotokra is elfogadható, akkor egyezzünk meg abban, hogy ez a földönkívüli hozzánk érkezett vendégségbe. A mi segítségünket kéri, hogy tanítsunk meg neki a fontos dolgokat az emberekről. Próbáljunk meg hiteles képet kialakítani magunkról, tehát nyugodtan beszélhetünk neki a problémáinkról és a rossz dolgokról is, de azért mutassunk meg neki minél több érdekes, értékes és szép dolgot.” A tanulók egy rajzot készítenek, hogy szerintük hogyan nézhet ki a földönkívüli lény. **4. Beszélgetőkör** Az osztály a beszélgető kör elnevezésű kooperatív módszer szerint tárgyalja meg, hogy mi azonos és mi különböző bennük. **5. Levél** „A földönkívüli egy levelet küldött nekünk, melyhez színes képeket mellékelt néhány emberről.” Megmutatja ezeket a képeket

		(afrikai, ázsiai, európai emberek) a gyerekeknek. Majd így folytatja: „Azt kérdezi a levelében, hogy a képen látható lények vajon mind emberek-e, vagy más-más élőlények képviselői?” **6. Hasonlóságok – különbözőségek** A tanulók csoportokat alkotnak. Szóforgóval írásban összegyűjtik, hogy a képen látható emberek miben különböznek, és miben hasonlítanak egymásra. Külső és belső jegyeket is gyűjtenek. A csoportok ismertetik a megoldásokat. **7. Add tovább a mozdulatot!** A gyerekek körben állva utánozzák a pedagógus, majd az egymás által útjukra indított érzelmi megnyilvánulásokat, gesztusokat. Olyan elemeket válasszunk, melyek általános érvényűek (pl. sírás, nevetés, félelem, harag, köszönetnyilvánítás stb.). A gyerekek nevezzék is meg a látott gesztusokat. **8. A csapat közösen összegyűjti, milyen különböző időjárási viszonyok között élnek az emberek a Föld különböző pontjain.** **9. Tervezés** A tanító szétosztja a csoportok között a különböző földrajzi helyeket. A csoportok lakóházakat terveznek az adott éghajlatú helyekre (pl. sivatag, esőerdő, sarkvidék stb.), figyelembe véve a rendelkezésre álló anyagokat is.

		10. Prezentáció Az elkészült munkákat a csoportok bemutatják egymásnak. Majd egy tablóra ragasztják az emberek képeivel együtt. Ezt fogják jelképesen elküldeni a földönkívülinek. **11. Játék a kirekesztésről** Tanítói instrukció: „Erdőlakó kismadarakat fogunk játszani. Mindannyian apró színes madarak leszünk, akik egy fészekben születtek. De van köztünk egy kakukkfióka, amelyik sokkal nagyobb nálunk, és szürke a színe.” A gyerekek kisebb csoportokban néhány jelenetet játszanak el arról, hogy milyen konfliktus lehet a madarak és a kakukkfióka között. Az elkészült jeleneteket be is mutathatják egymásnak. **12. Gyűlés** A feladat leírása: a madarak összegyűltek, hogy az őket ért sérelmek miatt elküldjék a kakukkfiókát. A kakukk szerepét a pedagógus vállalja, így egyrészt szerepen belül „provokálhatja” a többi madarat, másrészt biztosíthatja a gyerekek pszichés védelmét. A madarakat játszó gyerekeknek közölniük kell döntésüket a kakukk-kal. **13. Gondolatkövetés** A feladat leírása: „Mindenki készítsen egy szobrot, mely a kakukkfiókát ábrázolja, miután

		kiközösítették." A gyerekek vállát megérintve hangosítsuk ki a kirekesztett fióka gondolatait. „Formázz a testeddel repülő madárkát, ha ma a csoportban nagyon együttműködő voltál. Legyél gubbasztó madárka, ha nem tudtál együttműködni." **14. Befejezetlen mondat** Mindenki írja a színes, kivágott emberfigurákra a saját befejezését a következő megkezdett mondathoz: „Engem azért lehet szeretni, mert…. **15. Előzetes feladat** A tanulók nézzenek utána a helytörténeti monográfiának a könyvtárban. - Érdeklődjenek a családban, hogy őseik között volt-e, van-e más nemzetiségű. - Gyűjtsenek képeket, fényképeket, képeslapokat a település jellegzetes épületeiről, műemlékeiről. - Kérdezzék meg a szüleiket, tudják-e, honnan jöttek az őseik, mikor és miért érkeztek a településre. - Tudják-e, milyen eredetű a családnevük? - Beszéli-e a családban valaki az adott nemzetiség nyelvét? - Tudnak-e olyan szavakat, melyek abból a nyelvből kerültek át a magyarba?

Időpont	Téma	Tevékenység
3. nap	**Nemzetiségek**	**1. Beszélgető kör - A nap indítása** **2. Önismereti játék** A tanulók sétálnak a teremben. Mindenki mindenkivel kezet fog, és a befejezetlen mondatokat kiegészítik. „Mi abban hasonlítunk, hogy…” „Mi abban különbözünk, hogy…” A tanulók különbségek keresésekor is a másik tanuló pozitív vonásaira koncentráljanak! **3. Csoportalakítás** A tanulók a tanító utasítása szerint a Keveredj, állj meg, csoportosulj! című játékot játsszák, és a végén együtt maradó gyerekek egy csoportot alkotnak. **4. Kiinduló történet felolvasása** Egyszer két festékpötty – egy kék meg egy sárga – egymás mellé esett a papírra. Egészen közel, a szélük összeért. – Nem menne kicsit távolabb? – mondta ingerülten a Kék. – Menjen maga – válaszolta a Sárga – s különben is, talán köszönne! Ezzel hátat fordított volna, mert a Kéket parasztos színnek tartotta – csak hát ez a festékpöttyöknél nehéz ügy, mert sem odébb

menni, sem hátat fordítani nem tudnak.
– Még hogy én köszönjek?! Egy sárgának! – morgott fitymálóan a
Kék, és bizonyára le is biggyesztette volna a száját, ha lett volna neki.

5. A történet befejezése

- A mesebefejezés megírásával
- A történet rajzos megjelenítésével
- A történet eljátszásával

6. A munka értékelése

Miután a csoportok bemutatták egymásnak a történetek befejezését, a tanulók annak a csoportnak adják a zsetonjukat, amelyiknek a munkája a legjobban tetszett nekik. Ezután összeszámolják, melyik csoportnak van a legtöbb zsetonja. Ők nagy tapsot kaphatnak.
A tanító válassza ki a mesebefejezések közül azt, amelyből kiderül, hogy az összefolyó pöttyök új színt hoztak létre, és így el tudták egymást fogadni olyannak, amilyenek. Ha nincs ilyen, akkor közösen találjanak ki egy ilyen befejezést.

7. Keveredj, állj!

A játék lényege, hogy a kérdések szerint kell csoportot alkotni.
Olyan kérdéseket tegyünk fel, amiknek egy szám a megoldása.
Pl.: – Ennyi feje van a mesében a sárkánynak.

		– Ennyi hónap van egy évben. – Ennyi lába van a lónak. – Stb. A csoportosulás után mindig keveredjenek össze a gyerekek, és csak utána alkossanak új csoportot. **8. Nemzetiségek – fogalmak tisztázása** A csoportok lexikonokból kikeresik a következő kifejezések jelentését: népesség, kisebbség, nemzetiség, etnikum, bevándorol. Minden csoport egy kifejezést kap. A szóvivők ismertetik a meghatározásokat. A tanulók olyan nemzeti kisebbségeket gyűjtenek, melyekről már hallottak. A tanító felteszi ezek nevét szókártyán a Nemzetiségek – kisebbségek alá (olyanokét is, amelyeket a tanulók nem említettek). Megbeszélik a lakóhelyünkön élő népesség nemzetiségi összetételét. ***9.* A csoportok különböző feladatokon dolgoznak. A csoportok megismertetik egymással a megszerzett ismereteiket**. **10. Előadás Mezőberény nemzetiségeiről a Helytörténeti Gyűjtemény muzeológusának előadásában** **11. Játék** A tanító megtanít egy játékot a Népek játékai című könyvből.

		12. Beszélgető kör A tanulók mondatok befejezésével értékelik a munkájukat. „Ezen az órán azt tanultam, hogy…” „Eddig nem is tudtam, hogy…” „Ezen az órán jól éreztem magam, mert…” A tanulók egymást értékelik a csoporton belül: Hogyan dolgoztunk együtt a siker érdekében? Voltak-e viták, sikerült-e megoldani őket?

Időpont	Téma	Tevékenység
4. nap	**Nemzetiségeink** **Portya a városban**	**1. Beszélgető kör - A nap indítása** **2. Játék** **3. Csoportalakítás képválasztás alapján** **4. Nemzetiségek lakóhelyünk múltjában és jelenében** A pedagógus minden csoportnak ad egy fényképet, amin a település egy olyan jellemző épületének részlete látható, amely egy, a településen élt vagy ma is élő népcsoporthoz kapcsolható. A csoportok megbeszéléssel megpróbálják kitalálni, milyen épület van a képen. Megkapják az épületet ábrázoló teljes képet is. Könyvekben, ismertetőkben, szövegrészletekben kutakodnak az épület eredetéről, keletkezéséről, és arról, mire használják ma. A csoportok beszámolnak egymásnak a megtudottakról. **5. Portya a városban** **I. csoport : Német Hagyományápoló Egyesület meglátogatása (Kossuth tér 6.)** • A mezőberényi svábságról előadás meghallgatása • A kiállítás megtekintése • A településen élő német nemzetiségre jellemző étel készítése felnőttekkel közösen • Német építészeti emlékek keresése a városban (fotókészítés)

- Német evangélikus templom megtekintése

II. csoport: Szlovák Kisebbségi Önkormányzat meglátogatása (Jeszenszky u.21.)

- A mezőberényi szlovákságról előadás meghallgatása
- A településen élő szlovák nemzetiségre jellemző étel készítése felnőttekkel közösen
- Szlovák építészeti emlékek keresése a városban (fotókészítés)
- Szlovák evangélikus templom megtekintése

III. csoport: Egy roma család meglátogatása

- A mezőberényi roma családok történetéről beszélgetés CÖK vezetőjével
- Bepillantás a romacsalád életébe
- Roma nemzeti étel megkóstolása
- Cigány építészet megtekintése (fotókészítés)

6. Beszélgető kör az iskolában - Beszámoló a látottakról, hallottakról

A nap értékelése:

A mai napon azt tanultam, hogy…"
„Eddig nem is tudtam, hogy…"
„Ezen a napon jól éreztem magam, mert…"

Időpont	Téma	Tevékenység
5. nap	**Együttélés lakóhelyünkön**	**1. Beszélgető kör - A nap indítása** **2. Evolúciós játék** **3. Diavetítéses beszámoló az előző nap tapasztalatairól csoportonként** **4. Előadások, bemutatók meghallgatása – beszélgetés a meghívott vendégekkel.** Meghívott nagyszülők, ismerősök, rokonok mesélnek az életükről. Énekeket, mondókákat adhatnak elő, taníthatnak be. Sajátos szokásokat eleveníthetnek fel. Bemutathatják népviseletüket. Hangszereket szólaltathatnak meg. **5. Többség, kisebbség - csoportalkotás** A csoportalkotások szempontjai: – fiúk – lányok; – szőkék – más hajszínűek; – van testvérük – nincs testvérük; – kevesebb mint 3 testvérük van – 3 vagy több testvérük van; – szeretik a spenótot – nem szeretik a spenótot; – hallottak már roma (szlovák, sváb) zenét – nem hallottak (Itt üljünk le a szőnyegre,és beszélgessünk a roma zenéről, ezután hallgassuk meg a zenét. – tud az ujjával csettintgetni – nem tud (Itt próbáljunk közösen csettintgetni: azok is próbálkozzanak, akik nem tudnak, beszél-

		gessünk arról, hogy kik szoktak csettintgetni, és mikor. Hallgassunk olyan roma zenét, amiben csettintgetnek, mi is kapcsolódjunk be. A mi őszinte lelkesedésünk nagyon fontos!); – akik ettek már sztrapacskát – akik még nem ettek sztrapacskát Ez a szempontsor ajánlás, érdemes az adott településen élő nemzetiségre jellemző ételt, vagy meghatározást is megadni, de a csettintgetést ne hagyjuk el a feladatból. **6. A helyi hagyományőrző csoport tagjai nemzetiségi gyermekjátékot, éneket, táncot tanítanak a projektben résztvevőknek.** Produkciók tanulása három csoportban • Német Hagyományápoló Együttes • Szlovák Népzenei Együttes • Cigány Kisebbségi Önkormányzat **7. A produkciók bemutatása** **8. Beszélgető kör - A nap értékelése, zárása**

2. hét

TÉMA: LAKÓHELYÜNK - TERMÉSZETI ÉRTÉKEINK

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
6. nap	**Környezet - Környezetvédelem**	1. Beszélgető kör - Környezet –környezetvédelem 2. Környezetvédelmi „ Bingó” 3. Fogalomértelmezés rajzzal • Élhető jövőnkért! • Környezet - környezetvédelem • Földünk ma- és holnap 4. Jégtörő:Tanulói filozófiák És reakciók (Környezetünk és a földi közösség módszertani gyűjt.27. old) 5. Jégtörő: Rólatok (Környezetünk. m.gy.28.o.) 6. Jégtörő: Gondolataim (Környezetünk m.gy.29.o.) 7. Tanulói prezentáció: plakátok – rajzok (Az elkészült munkák elhelyezése a paravánokon) 8. A nap zárása - A tanultak összefoglalása

Időpont	Téma	Tevékenység
7. nap	**A víz – A víz és vízpart élővilága**	1. Beszélgető kör 2. Projektoros kivetítés - Hangulatkeltés http://www.youtube.com/watch?v=6_Dbl_ANww0 Hallgatom a csendet videó - Célkitűzés 3. A víz keletkezése: tanulói előadás meghallgatása, oktató film 4. A víz és vízpart élővilága - mennyiségek jelölése, mérése - kiscsoportokban a kapott ismeretterjesztő szövegből a mérőszámok és mértékegységek ábrázolása, összehasonlítás, viszonyítás 5. A víz és vízpart élővilága – Ismeretterjesztő szövegek feldolgozása kiscsoportokban - Ki vagyok én? 1. csoport: Én vagyok…: a vízpart növényvilága 2. csoport: Én vagyok…: a vízpart állatvilága 3. csoport: Én vagyok…: a víz növényvilága 4. csoport: Én vagyok…: a víz állatvilága a.) felkészülés b.) tanulói prezentáció 6. Túrára fel! Váltóverseny nagycsoportokban a sportcsarnokban 7. Beszélgető kör Véleménynyilvánítás a napról - Ma ezt láttam ….. - Ma ezt tanultam...

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
8. nap	**Élet a vízparton – Kirándulás a vízpartra** **(Körös, Medvefejes-tó)**	1. Beszélgető kör 2. Jégtörő: Rólatok - Vízpart élővilága (Környezetünk és a földi közösség M.gy.28.o.alapján) 3. Kerékpáros és gyalogtúra • Balesetvédelmi oktatás • Közlekedési szabályok ismertetése • Csoportalakítás 4. Feladatlapok kiosztása: • Megfigyelési szempontok • Csoportonkénti megbeszélés 5. Portya indítása: 1-2. csoport: Kerékpáros túra a Köröshöz 3-4. csoport: Gyalogtúra a Medvefejes tóhoz 6. Beszélgető kör: - Véleménynyilvánítás a napról - Ma ezt láttam ….. - Ma ezt tanultam.

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
9. nap	**Nagy alkotómester a természet**	1. Beszélgető kör - A nap indítása 2. Diavetítéses beszámolók az elmúlt napi kirándulásról a feladatlapoknak megfelelő szempontok alapján csoportonként. 3. Állatkert-Játék 4. ”Séta a vízparton” – Ismeretszerzés • Puzzle (Vízi és vízpart mellett élő állatok/növények feldarabolt képei) – Csoportalakítás • A képeken látható élőlényekről ismeretszerzés szempontsor alapján. Ok-okozati összefüggések felismerése. (Mozaik Kiadó: Környezetünk titkai 4. osztály) – Csoportmegbeszélés • Tanulói prezentáció csoport-szóforgóval 5. Keresd a párod! – Játék (Csoportalakítás a következő feladathoz) 6. Tápláléklánc összeállítása csoportonként Rajzkészítés vagy szerepjáték 7. Manuális tevékenység: Hal-papírhajtogatás Tündérrózsa - papírvágás, ragasztás 8. Beszélgető kör - A nap értékelése

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
10.nap	**Takarékoskodjunk a vízzel! – Hogyan őrizhetjük meg vizeink tisztaságát?**	1. Beszélgető kör - Célkitűzés 2. Hangulatkeltő játék - „Trópusi eső” 3. A víz – Takarékoskodjunk a vízzel! Kiscsoportos munka • szövegértelmezés • vázlatírás • prezentálás 4. Vízfogyasztás otthon Leltár készítése a naponta felhasznált víz mennyiségéről. 5. Képzeljük el, hogy 2015-ben már csak 30 liter víz jut naponta egy személyre. Hogyan használnátok ezt fel? 6. Reklámfilm készítése (Szimpátia csoportok) • Hogyan védi vizeink tisztaságát a környezettudatos ember? Tanulói bemutató 7. Beszélgető kör: - Véleménynyilvánítás a napról - Ma ezt tanultam.. - Ezt biztos elmesélem otthon..

3. hét

TÉMA: „LAKÓHELYÜNK - ÉPÍTETT KÖRNYEZETI ÉRTÉKEINK”

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
11. nap	**Épített környezet** **Fogalma – Építő anyagok**	1. Beszélgető kör - Célkitűzés • Asszociációs játék: „építmény” • Új fogalom: „épített környezet” 2. Hangulatteremtés diavetítéssel (Képek épített környezetünkből) • A látottak alapján csoportosítási szempontok megfogalmazása 3. Természetes környezet és az épített környezet kapcsolata: Építőanyagok - Lakóépületek • Szövegértés: lényegkiemelés, oksági kapcsolatok • Épületrész, szöveg egyeztetése • Ismeretátadás – Csoport-szóforgó 4. „Amerikából jöttem,… - Játék • Házépítéshez kapcsolható mesterségek bemutatása 5. PUZZLE - Mezőberény címere 6. Mezőberény régen (diavetítés) 7. Mezőberény ma (diavetítés) 8. DISPUTA Mezőberényről – Véleménynyilvánítás lakóhelyünk külső megjelenéséről 9. BINGÓ játék az épített környezetről 10. Beszélgető kör - A nap zárása

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
12. nap	**Mezőberény épített értékei**	1. Beszélgető kör - A nap indítása • Ki szeretne építő-, építészmérnök, tervező, restaurátor, kézműves,… lenni? • Miért? 2. Memóriajáték: építkezéshez szükséges kellékek sorolása, ismétlése 3. Mezőberény épített értékei • Projektoros előadás a Helytörténeti Gyűjteményben 4.Séta a városban – Épített értékek felkeresése, fotózás 5. Beszélgető kör • Beszámoló, Képek bemutatása

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
13. nap	**Épített környezet környezetkárosító hatása**	1. Beszélgető kör - A nap indítása 2. ZAJSZENNYEZÉS 2.1. Diavetítés a csendről és a zajról , zajszennyezésről 2.2. Ismeretterjesztő szövegek feldolgozása zajszennyezéssel kapcsolatosan kiscsoportokban 2.3 Tanulói prezentációk 3. FÉNYSZENNYEZÉS Oktató film a fényszennyezés káros hatásairól 4. HULLADÉKTERMELÉS Szelektív hulladékgyűjtés hasznossága, újrahasznosítás fontossága 5. A nap zárása: • Vállalás megfogalmazása • Felhívás készítése a lakosság felé

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
14. nap	**Épített környezet és környezeti érzékenység**	1. Beszélgető kör: • Felelősségünk-jövőnk környezetének alakulásában 2. Rólunk: önismereti játék • Az én energiafelhasználásom 3. Párosító – Fogalommagyarázat Fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, biodiverzitás, megújuló energiahordozók, … 4. Energiatakarékosság a háztartásokban • Csoportokban a lehetőségek számbavétele • Prezentálás, gyűjtemény összeállítása 5. Megújuló energiahordozók Videofilm – Téma bemutatása interaktív tananyagon keresztül. 6. Puzzle – környezettudatosságot sugalló képek • Képkirakás • Magyarázat hozzáfűzése 7. Nap zárása, értékelése: - Ma azt tanultam, hogy …

Időpont	Téma	Tevékenység
15. nap	**Közös ügyünk környezetünk tisztaságának megőrzése**	1. Beszélgető kör Én olyan házban szeretnék élni húsz év múlva,… 2. Feltáró körút: • Olyan intézmények felkeresése, amelyek a környezeti értékek megőrzéséért felelősek • Mennyire környezettudatos Mezőberény lakossága? a. Megbeszélés, szabályok ismertetése, csoportalakítás b. Célállomások felkeresése, feladatvégzés • Szennyvíztisztító Telep – interjú készítése • TAPPE Kft. – Hogyan folyik a hulladékgyűjtés Mezőberényben? • Közszolgáltató Intézmény – Városrendezési feladatok • Találkozás a jegyzővel – Környezetvédelmi szabályok városunkban • Körút – Illegális lerakóhelyek feltérképezése 3. Nap zárása • Beszámolók meghallgatása • Következtetések megfogalmazása • Feladatok kijelölése

Időpont	**Téma**	**Tevékenység**
16. nap	**„Élhető életért” környezetvédelmi projekt - vetélkedő**	1. Projekt-vetélkedő nagycsoportokban 2. Az alkotások paravánon, asztalokon való elhelyezése, felcímkézés 3. A projekt értékelése

11. Tanórán kívüli lehetőségek a környezeti területén

Szakkörök: „Zöld Szív"

A szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színtere.

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai:

A természet-, a környezetvédelem és az egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve, illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk, illetve pályázatot írhatunk ki.

Akciók:

Felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulás megszervezhető magunknak is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz is (pl.: Takarítási világnap, Autómentes nap, stb.).

Kiállítások:

Rendezhető iskolánkban nyitott, a nagyközönség által is látogatható környezetvédelmi kiállításokat (pl.: szemétszobrászat, természeti értékeket, helyi problémákat bemutató kiállítás, stb.). Jó lehetőség a környező iskolákkal való kapcsolattartásra.

Iskolai zöld médiumok:

Az iskolai könyvtárban létesíthető külön polc a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveknek, videofilmeknek, CD-lemezeknek. Ezzel a megoldással a tanulók könnyebben átlátják a rendelkezésükre álló irodalmat, szívesebben kutatnak, olvasgatnak.

Média:

A környezetnevelési programjainkat segíti és közvetíti a suli-rádió (4. osztályos tanulók) az iskola tanulói felé.

Fontos, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen a helyi, illetve tágabb közösségben. Ezért kell szoros kapcsolatot tartani a helyi médiával, és gondoskodni az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről.

Tanulmányi kirándulás:

Szervezhető egy- vagy többnapos egy-egy konkrét téma részletesebb, egy-egy terület, táj megismerése céljából. Kisebb-nagyobb gyerekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba lehet ellátogatni.

Zöldesítés:

A környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva, vagy önálló programként, a szülők illetve az iskola-közeli lakosság, helyi szervezetek megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthető környezetük és a zajtól, portól védhető szervezetünk.

Szelektív hulladékgyűjtés:

Évente szervezhető hulladékgyűjtés, amely elsősorban papír- és vashulladékra terjed ki. Ezen tevékenység hatásfoka nagy, hiszen jelentős mértékben kihathat a tanuló tágabb környezetére is, szelektív hulladékgyűjtő tevékenységére is.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek:

Az érdeklődő, ambiciózus tanulók ösztönözhetők arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel:

Találkozhatnak a tanulók a helyi és országos környezet- és természetvédő civil szervezetekkel, aktívan be is kapcsolódhatnak ezen mozgalmakba.

Kézműves foglalkozás:

A természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak. stb.), illetve az újrahasznosítható hulladék anyagok felfelhasználásával különböző díszek, kompozíciók készíthetők, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető (pl.: Karácsonyi vásár, stb.).

Látogatások:

A látogatás lehet állatkertben, múzeumban, botanikus kertben, arborétumban, tanyán, nemzeti parkban, szeméttelepen, hulladékégetőnél, szennyvíztisztító telepen, papírgyárban. Ennek során előre megadott szempontsor vagy feladatlap segítségével buzdíthatók a gyerekek az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására.

Előadások:

A nagyon jól sikerült környezet-egészségvédelmi tanulói kiselőadásokból, illetve a kiírt pályázatok szóbeli védéséből rendezhető egy iskolai szintű program is. A tanulók, tanárok, szülők környezeti – és egészségnevelésének egyik hasznos módszere amellett, hogy fejleszti a tanulók helyes önértékelését és pozitív megerősítését.

12. Várható eredmények

A gyerekeket az innovációs programok ideje alatt sokféle, sokirányú impulzus éri egy témára fókuszálva. Ezek összeadódva - reményeink szerint - mélyen és maradandóan beépülnek a személyiségükbe. Az IKT eszközök alkalmazása, a kirándulások, a gyakorlati tapasztalatszerzés, a csoportfeladatok elvégzése nagyon élményszerűvé tehetik az ismeretszerzést, és természetessé válhat azok alkalmazása a továbbiakban. Bízunk abban, hogy aktivitásuk növekszik, véleménynyilvánításuk bátrabbá válik, döntéseikben a tudatosság lesz a meghatározó. A gazdag gyermekei képzelőerő teret kaphat, segítve a személyiség kibontakozását. A közös munka sikere, az átélt örömök jó hatást gyakorolhatnak a közösségre.

Szeretnénk elősegíteni a 6-10 éves korosztály környezettudatos szemléletének, magatartásának, életvitelének kialakulását. Pedagógiai gyakorlatunkkal igyekszünk olyan életre szóló ismereteket nyújtani, hatást gyakorolni, amelynek segítségével a gyerekek tájékozott állampolgárokká nőnek, kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet, a környezet és a társadalom ügyeiben, és vállalják a felelősséget egyéni és közös tetteikért.

13. Ajánlás az innováció alkalmazására

- Jövőnkért felelősséget érző iskoláknak
- A tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelést támogató pedagógusoknak
- Azoknak az iskoláknak, akik fontosnak érzik gyermekeik ezen területen való érzékenyülését és fejlesztését
- Az integrált nevelő-oktató munkában részt vevő pedagógusoknak

14. Felhasznált irodalom

1. Mezőberény - Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola Alapfokú Zene- és Művészetoktatási Intézmény Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat Pedagógiai Programja
2. Orgoványi Anikó – Dr. Viktor András: Lepke lapok
3. Környezetünk és a Föld közösség módszertani gyűjteménye
4. NAT
5. Mezőberény Város Környezetvédelmi programja
6. Hortobágyi Katalin: Projekt kézikönyv
7. Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák moduljai : Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. Budapest
8. Környezetünk titkai tankönyvek (Mozaik Kiadó)